

**2/2019. számú rektori utasítás
az oktatási célból, halottból történő szerv, illetve szövet eltávolítás és felhasználás,
holttesten végzett beavatkozás folyamatának szabályozásáról**

Preambulum

Az orvosképzés, szakorvos képzés, illetve szakorvos továbbképzés során elengedhetetlen, hogy a hallgatók, rezidensek/szakorvos jelöltek és szakorvosok a halottak testének felhasználásával sajátítsanak el bizonyos ismereteket. Ennek érdekében a graduális képzésben anatómiai, kórbonctani és igazságügyi orvosi boncoláson vesznek részt a hallgatók, amely elengedhetetlenül szükséges az anatómiai, pathologiai, sebészi stb. ismeretek megfelelő színvonalú, biztonságos elsajátításához. Az orvosképzés, szakorvos képzés és továbbképzés szempontjából szintén kiemelkedően fontos, hogy bizonyos, a modern skill laborokban nem vagy nehezen elvégezhető, a betegellátás során jelentős kockázattal járó beavatkozásokat, sebészi eljárásokat holttesten vagy az abból származó szerven/szöveten is gyakorolják - ezáltal biztonságosan elsajátítsák - a képzésben részt vevők. A posztgraduális képzésben az összetett, vagy az orvos által még nem végzett műtéti technika holttesten vagy az abból származó szerven/szöveten történő gyakorlása, elsajátítása a műtétet végző orvosok technikai felkészültségét és a későbbi beavatkozások sikerességét nagymértékben növeli, az esetleges szövődmények számát jelentősen csökkenti.

A Pécsi Tudományegyetem (továbbiakban: PTE) Klinikai Központ és az Általános Orvostudományi Kar egyes szervezeti egységeiben végzett, orvostudományi oktatási célból halottból történő szerv/szövet kivétel és felhasználás rendjének meghatározása, a hatályos jogi szabályozásban foglaltak, különösen a betegjogok és a kegyeleti jog érvényesülése érdekében az alábbi utasítást adom ki.

Az utasítás hatálya

1. § (1) Jelen utasítás személyi hatálya kiterjed a PTE Klinikai Központ (továbbiakban: Klinikai Központ) és az Általános Orvostudományi Kar valamennyi, orvostudományi oktatást (graduális képzést, posztgraduális képzést, szakképzést, szakorvos továbbképzést) végző szervezeti egységeiben foglalkoztatott közalkalmazottakra, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyekre.

(2) Jelen utasítás tárgyi hatálya kiterjed a PTE egyes szervezeti egységeiben végzett, orvostudományi oktatási célból halottból történő szerv/szövet eltávolítására és felhasználására, továbbá orvostudományi oktatási célból holttesten orvosi beavatkozás végrehajtására, holttest átadására és felhasználására, valamint az oktatási célú szerv, szövet konzerválására és tárolására.

(3) Az utasítás hatálya nem terjed ki az orvostudományi kutatási célból, halottból történő szerv, illetve szövet eltávolításra.

(4) Az utasítás hatálya nem terjed ki az Általános Orvostudományi Kar hallgatóinak pathologiai és igazságügyi orvostani oktatása céljából történő szerv és szövetkivételre (kórbonctani és

kórszövetteni gyakorlatok, igazságügyi orvostani gyakorlatok/szemináriumok), a IV. fejezetben foglaltak kivételével.

Általános rendelkezések

2. § (1) Kórbonctani vizsgálat, hatósági vagy igazságügyi orvosi boncolás során szerv, illetve szövet

a) a halál alapjául szolgáló betegség, a halál közvetlen okának, továbbá a halál körülményeinek megállapítására, illetve a halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról szóló 351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet 19-22. §-aiban rögzített egyéb okok miatt, vagy

b) kórbonctani vizsgálat esetén, amennyiben ellene az elhunyt életében nem tiltakozott, oktatás és kutatás, egyéb gyógyító célú felhasználás, valamint átültetés érdekében távolítható el.

(2) A kórbonctani, illetve a hatósági vagy igazságügyi orvosi boncolás elvégzése után a holttestet a kegyeleti szempontok figyelembevételével – amennyiben az lehetséges – helyre kell állítani.

(3) Orvostudományi egyetemi oktatási célból holttesten orvosi beavatkozást végrehajtani akkor szabad, ha az elhunyt ez ellen életében nem tiltakozott. Az elvégzett beavatkozás nem zavarhatja a halál okának megállapítását és a holttest kegyeleti szempontok figyelembevételével történő helyreállítását.

(4) Orvostudományi egyetemi anatómiai oktatás céljára átadható azon személy holtteste, aki életében

a) ehhez kifejezett beleegyezését adta, vagy

b) ez ellen nem tiltakozott, továbbá temetésére kötelezett hozzátartozója - amennyiben van ilyen - a halált követően 30 napon belül írásban beleegyezett.

Regionális (Intézményi) Kutatásetikai Bizottság engedélye

3. § (1) Oktatási célból, halottból történő szerv, illetve szövet eltávolításra és felhasználásra, továbbá orvostudományi oktatási célból holttesten orvosi beavatkozás végrehajtására, műtéti technikák begyakorlására kizárólag akkor kerülhet sor, ha ezt a Regionális (Intézményi) Etikai Bizottság előzetesen engedélyezte.

(2) Az engedély a Klinikai Központ Pathológiai Intézet (továbbiakban: Pathológiai Intézet) illetve a PTE Általános Orvostudományi Kar Anatómiai Intézet (továbbiakban: Anatómiai Intézet) vezetőjének egyetértésével adható ki.

I. FEJEZET

OKTATÁSI CÉLBÓL, HALOTTBÓL TÖRTÉNŐ SZERV, ILLETVE SZÖVET ELTÁVOLÍTÁS ÉS FELHASZNÁLÁS

Oktatási célból, halottakból történő szerv, illetve szövet eltávolítás kezdeményezése

4. § (1) A graduális vagy posztgraduális képzésben felmerülő szerv, illetve szövet felhasználási igényt, jelen utasítás 1. számú mellékletét képező igénylőlap megnevezésű formanyomtatvány megküldésével kell jelezni a Pathologiai Intézet vezetőjének.

(2) A szerv, illetve szövet igényléseket ésszerű határidőn belül, előre ütemezetten kell leadni.

(3) A Pathologiai Intézet vezetője írásban visszaigazolja az igénylőlapon megjelölt szerv(ek), illetve szövet(ek) eltávolításának, gyűjtésének kezdetét, illetve a kérelemben jelzett igények teljesíthetőségét. A visszaigazolást megküldi az igénybejelentőnek, illetve a Pathologiai Intézet gyűjtésért felelős személyének.

Szerv, illetve szövet eltávolítás, gyűjtés a Pathologiai Intézetben

5. § (1) A szerv, illetve szövet eltávolítás előtt a boncolást végző és a boncjegyzőkönyv lezárásért felelős szakorvos, rezidens esetén, az őt felügyelő prosector vagy tutor a kórboncolási bejelentő nyomtatvány alapján meggyőződik arról, hogy az elhunyt életében nem tett ez ellen tiltakozó nyilatkozatot.

(2) Halottból szervek, illetve szövetek eltávolítása a Pathologiai Intézetben történik, minden esetben boncolás során, melynek tényét és annak célját a boncjegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(3) Az eltávolított szervek, illetve szövetek tárolását a Pathologiai Intézet végzi az igénylőnek történő átadásig. A tárolás formalin oldatban, erre rendszeresített tároló edényben, zárható szekrényben történik. A szekrényekhez a Pathologiai Intézetben – a Klinikai Központ területén lévő – telephelyenként két-két erre feljogosított munkatársnak van hozzáférése.

(4) A szerkényekben tárolt szervekről, szövetekről a Pathologiai Intézet (darabszám szerinti) nyilvántartást vezet.

(5) A kérelemben meghatározott mennyiség összegyűjtését követően a szervek, szövetek átadásra kerülnek az igénylő szervezeti egységnek. Az átadás-átvétel tényét jelen utasítás 2. számú mellékletét képező szerv, szövet átvételi elismervény megnevezésű formanyomtatványon rögzíteni kell. A szervek, szövetek szállítását az igénylő szervezeti egység rendeli meg. A szállítás a PTE szervezeti egységeiben biológiai minták szállítását végző, arra jogosult egység igénybevételel történik vagy közvetlenül az igénylő szervezeti egységnek kerül átadásra.

Az eltávolított szerv, illetve szövet felhasználása

6. § A kérelmező szervezeti egység a halottból történő szerv, illetve szövet átvételét és felhasználását dokumentálja.

7. § Az oktatás céljára felhasznált/fel nem használt szerv, szövet, illetve azok maradványai megsemmisítésre kerülnek. A megsemmisítést a felhasználó szervezeti egység kezdeményezi. A megsemmisítésre kerülő szerv/szövet dokumentáltan átadásra kerül a PTE biológiai minta megsemmisítéséért felelős szervezeti egységének vagy a PTE-vel erre a tevékenységre szerződéssel rendelkező félnek.

II. FEJEZET

ORVOSTUDOMÁNYI OKTATÁSI CÉLBŐL HOLTTESTEN ORVOSI BEAVATKOZÁS VÉGREHAJTÁSA

8. § (1) Orvostudományi oktatási célból holttesten orvosi beavatkozás végrehajtása, műtéti technikák gyakorlása a Pathológiai Intézetben, valamint az Anatómiai Intézetben történik előzetes időpontegyeztetést követően.

(2) A beavatkozást végző orvos a Regionális (Intézményi) Kutatásetikai Bizottság engedélyének birtokában a beavatkozás végzésére irányuló igényét a vizsgálat helyétől függően írásban jelzi a Pathológiai Intézet, illetve az Anatómiai Intézet vezetőjének. A Pathológiai Intézet, illetve az Anatómiai Intézet vezetője írásban visszaigazolást küld az igénybejelentőnek.

III. FEJEZET

ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEMI ANATÓMIAI OKTATÁS CÉLJÁBÓL HOLTEST ÁTADÁSA, FELHASZNÁLÁSA

9. § (1) Az orvostudományi egyetemi anatómiai oktatás céljára átadott holttestek tárolása és felhasználása az Anatómiai Intézetben történik. A holttest beszállításáról az Anatómiai Intézet gondoskodik. Az Anatómiai Intézet a felajánlott holttestekről nyilvántartást vezet.

(2) A felajánlott tetemek kezelésének, oktatásban és vizsgákon történő felhasználásának részletes szabályait az Anatómiai Intézet tetemek kezeléséről szóló protokollja tartalmazza.

(3) Az Anatómiai Intézet az oktatásban és vizsgákon történő felhasználás során a holttestekből kikerülő szervekről, készítményekről (darabszám szerinti) nyilvántartást vezet.

(4) Az oktatási periódus végeztével a holttestek visszaazonosításra kerülnek. Az elhunyt felajánlók holttestének szállítását az Anatómiai Intézetbe, valamint az oktatásból kivont tetemek és boncolási törmelék hamvasztását és temetését a PTE-vel halottszállításra és szervmaradvány szállításra szerződéssel rendelkező fél végzi. A tetemek szállításra, hamvasztásra történő átadása dokumentáltan történik.

IV. FEJEZET
SZERV, SZÖVET KONZERVÁLÁS, TÁROLÁS OKTATÁSI CÉLBÓL

10. § (1) A pathologia tantárgy gyakorlati oktatására felhasznált, formalinban rögzített ún. „múzeumi készítmények”, kórszövettani metszetek elkészítése, karbantartása, katalogizálása, tárolása és oktatási célú felhasználása a Pathológiai Intézetben történik és a harmadéves orvostanhallgatók pathológiai képzését szolgálja.

(2) Az anatómia, szövettan, neuroanatómia tantárgyak gyakorlati oktatására felhasznált, formalinban rögzített ún. „múzeumi készítmények”, szövettani metszetek elkészítése, karbantartása, katalogizálása, tárolása és oktatási célú felhasználása az Anatómiai Intézetben történik és a hallgatók képzését szolgálja.

Hatályba léptető rendelkezések

11. § Jelen utasítás 2019. augusztus 1. napján lép hatályba.

Pécs, 2019. augusztus 1.



Dr. Miseta Attila
rektor

